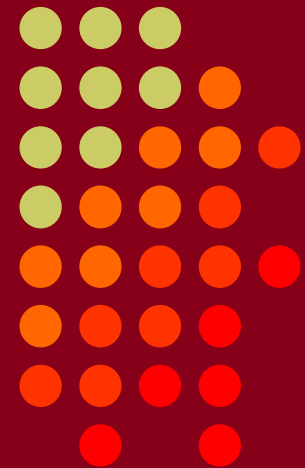


Resztoratív szemlélet a büntetés- végrehajtásban - Külföldi tapasztalatok

Előadó: Fellegi Borbála

Balassagyarmati Fegyház és Börtön

2007. december 13.



A helyreállító “attitűd”



Hogyan válaszolunk a normaszegésre?

K
O
N
T
R
O
L
L

ELLEN

VELE

Büntető

Resztoratív

NINCS

NEKI

Elhanyagoló

Megengedő

T Á M O G A T Á S

O'Connor - Wachtel (1999)

ERKÖLCSI GONDOLKODÁS



„Amikor drogoztam, nem gondoltam rájuk. Magamra gondoltam. Nem gondoltam az emberekre, akiket kiraboltam, csak a boltokra gondoltam. Egyszerűen nem érdekelt. Megtörtént és kész. És megint. Pénzt kerestem. Kellott pénz, hogy ki tudjak jutni. Nem gondoltam az emberekre kint. Ők sose voltak a fejemben.”

“De most [...] szükségem van a feleségemre és a lányomra. De nekik inkább szegényként van rám szükségük, mint csak néha és akkor mindennel. Érte, amit mondok? Annyira hosszú időbe telt, mire erre rájöttem.” *(30 éves, többszörösen visszaeső férfi)*

“Korábban nem érdekelt, visszajövök-e vagy sem, egyszerűen ez a életem része volt. Egy szakmai ártalom volt. Megtörtént néha. Ha megint ugyanannyit akartam keresni, vissza kellett jönnöm.”

“Már nem érdekel a pénz. Egyszerűen csak annyit akarok, amennyi kell, hogy eltartsam a családomat.” *(24 éves volt droghasználó, többszörös visszaeső férfi)*

HÁRÍTÁS



“De bármikor, amikor kiraboltam valakit, embert sosem bántottam. Egyszerűen csak kiraboltam őket és elvettem a pénzüket. Nekik sosem ártottam. Sosem erőszakoltam meg senkit. Sosem bántalmaztam senkit. ”

(27 éves, rablásért elítélt férfi)

“Úgy éreztem, én voltam az áldozat. És egyébként nem is igazán volt áldozat. Ha valaki áldozat volt, az én voltam. Egy civil ruhás rendőr kapott el. Heroinfüggő voltam akkor. De nem vagyok dealer. Hoteleket raboltam ki, hogy meg tudjam venni a cuccot. Csak egy piti felhasználó voltam, érted?

(22 éves, drogárúsításért elítélt férfi)

SZÉGYENÉRZET

A lányom, a feleségem – egyáltalán nem örülnek, hogy itt látnak. És igazuk van. Ha innen kijutok, el kell nekik mondanom: „Nézzetek rám, többet nem megyek vissza a rács mögé!” Meg szeretném mutatni nekik, mit csináltam itt a börtönben. Meg akarom mutatni, hogy volt értelme ennek a [resztoratív]

programnak.” *(30 éves, többszörösen visszaeső férfi, aki részt vett egy
resztoratív programban)*



KÖTELEK



„A lányaim...ők tesznek erőssé.”

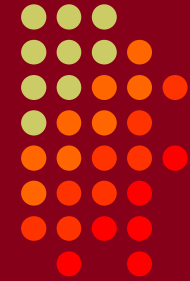
„Apám miatt nyúltam a drogokhoz...Nem akarom többé elveszíteni a családom.”

„A feleségem és lányaim ott vannak. Ez nem jó, hogy én nem vagyok velük. Ha szabadulok, kinn akarok maradni.”

„Azt hiszem a fiam miatt nem állnék vissza a drogokra...Fontos nekem. Ott akarok lenni neki.”

“[...] az emberek kifejezik, hogy a történetek hogyan érintették őket. A gyógyulás annak köszönhető, hogy amikor mindannyian kifejezzük az érzéseinket, a beszélők és a hallgatók egy közösség részévé válnak – sokszor először életükben.” (Nathanson, 2004)

ELKÖVETŐK és ÁLDOZATOK REINTEGRÁCIÓJA



**RESZTORATÍV
PROGRAMOK**

KÖTELEKÉK

RI: megerősítés

KOMMUNIKÁCIÓ

**ERKÖLCSI
GONDOLKODÁS**

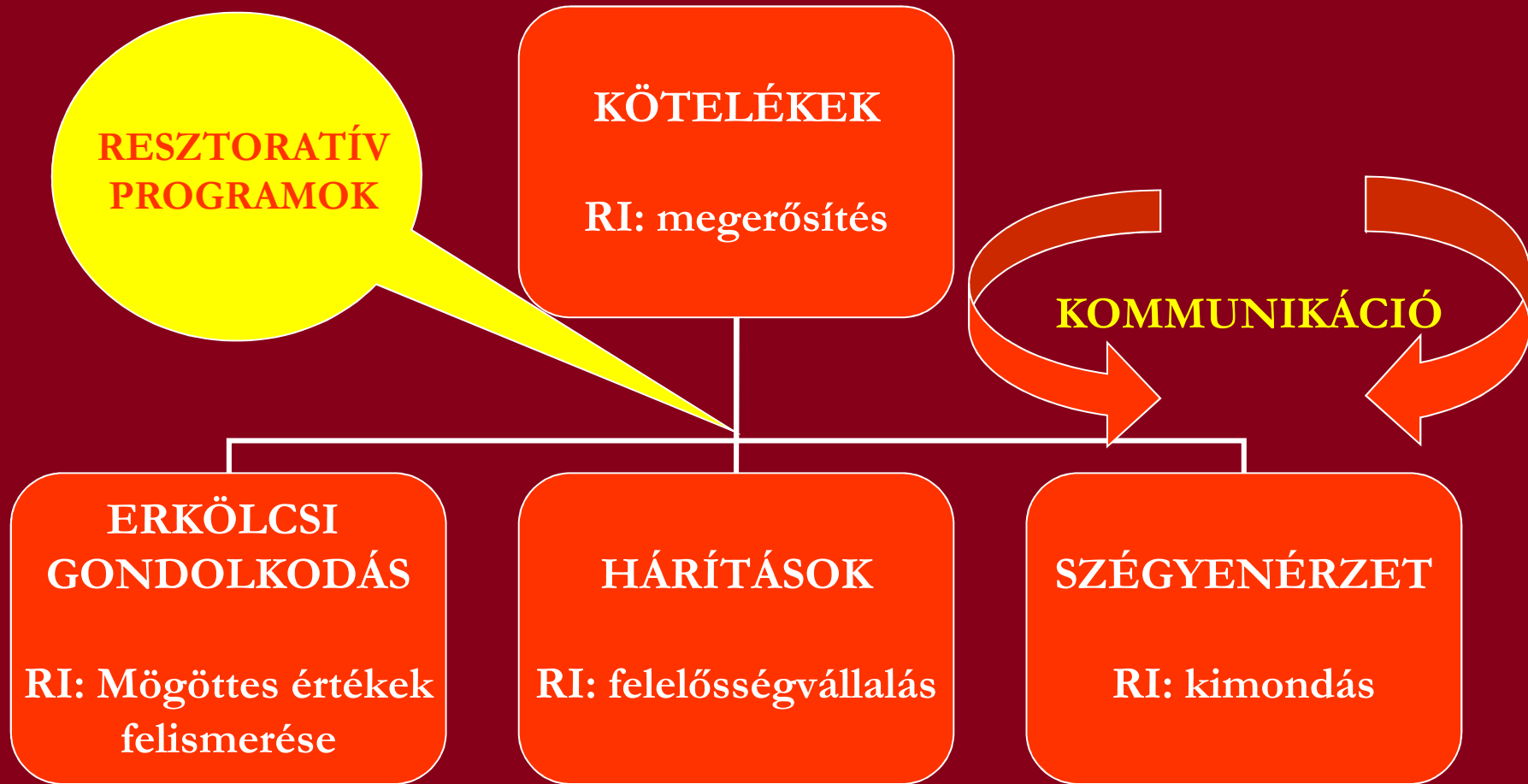
RI: Mögöttes értékek
felismerése

HÁRÍTÁSOK

RI: felelősségvállalás

SZÉGYENÉRZET

RI: kimondás



CÉLOK

- Felelősségvállalás
- Áldozatok felé jóvátétel nyújtása
- Bocsánatkérés az elkövető és megbocsátás az áldozat részéről
- Áldozatok kérdéseinek megválaszolása
- Áldozatok félelmének csökkentése
- A „másik” oldal megismerése
- A „szégyen” leküzdése
- A szabadulás utáni reintegráció elősegítése
- Családi, közösségi kötelek megerősítése
- Előítéletek csökkentése



PROGRAMOK (Van Ness, 2004)



- **1. ÁLDOZATOKRÓL SZÓLÓ ISMERETEK, EMPÁTIA-ERŐSÍTÉS**
 - Csoport foglalkozások, empátia-gyakorlatok, áldozati csoportok látogatása, (Németország, USA)
- **2. ELKÖVETŐK RÉSZÉRŐL JÓVÁTÉTEL ÁLDOZATOK ÉS A KÖZÖSSÉG FELÉ**
 - Munkavégzés egy áldozati alap számára (Belgium), közösségben végrehajtott munkák (Magyarország), helyreállító munkák (Anglia)
- **3. MEDIÁCIÓ/KONFERENCIA ELKÖVETŐK, ÁLDOZATAIK, CSALÁDJAİK ÉS KÖZÖSSÉGEİK KÖZÖTT**
 - Találkozók súlyos bcs-ek áldozataival, azok családjával, az elkövető családtagjaival, közösségi vezetőkkel, képviselőkkel (USA, Anglia, Kanada, Belgium, Kambodzsa, Magyarország)
- **4. ELKÖVETŐK ÉS A HELYI KÖZÖSSÉGEK KAPCSOLATÁNAK ERŐSÍTÉSE**
 - Önkéntes látogató csoportok, tájékoztatás, telefonszolgálat elkövetők családtagjai számára (Anglia)
 - Családtagok támogatása
- **5. KONFLIKTUSKEZELÉSI KULTÚRA A BÖRTÖNÖN BELÜL**
 - Elkövetők egymással és nevelőikkel való belső konfliktusai során mediáció; elkövetők mint mediátorok; nevelők közötti mediáció (USA, Anglia, Belgium)
- **6. ELKÖVETŐK ÉRTÉKRENDSZERÉNEK ÁTALAKÍTÁSA**
 - A szervezeti kultúra egészének resztoratív szemléletűvé tétele (Olaszország)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!



Fellegi Borbála

borbala@fellegi.hu

www.fellegi.hu

Az előadás anyaga letölthető:

<http://www.fellegi.hu/publications.html>